MAJĄTEK PRZEDSIĘBIORCY

WYKŁAD 4

MAJĄTEK PRZEDSIĘBIORCY W UJĘCIU FINANSOWYM

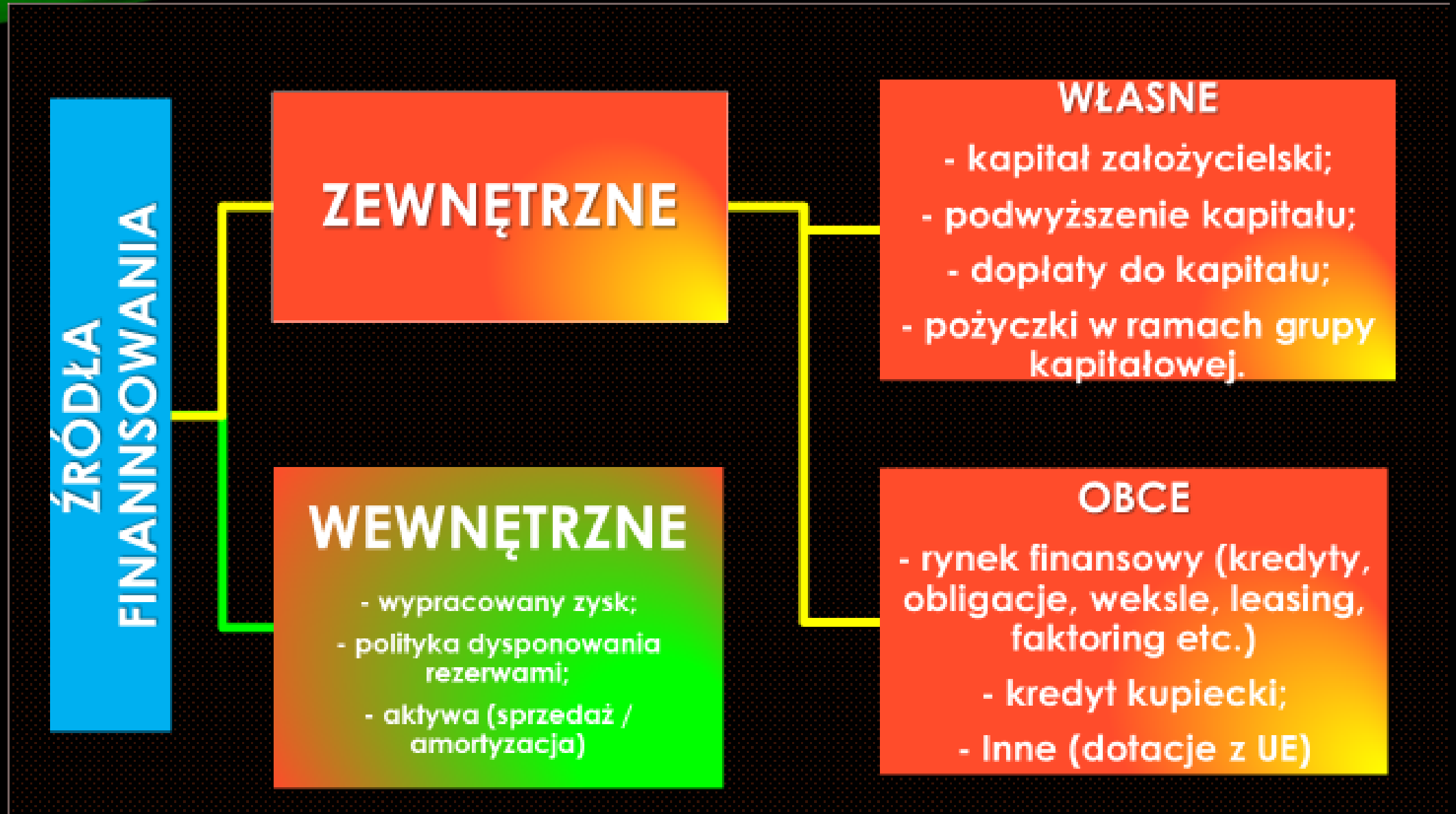

MAJĄTEK PRZEDSIĘBIORCY W UJĘCIU RZECZOWYM

- MAJĄTEK TRWAŁY
- MAJĄTEK OBROTOWY

AKTYWA	PASYWA
AKTYWA TRWAŁE	*KAPITAŁ WŁASNY*
AKTYWA OBROTOWE	*KAPITAŁ OBCY* *(ZOBOWIĄZANIA DŁUGO-, KRÓTKOTERMINOWE*

USTAWA Z DNIA 29 WRZEŚNIA 1994 R.
O RACHUNKOWOŚCI

(Dz.U. z 2016 r. poz. 1047)

AKTYWA – ART. 3 UST. 1 PKT 12 U.R.

AKTYWA to kontrolowane przez jednostkę **zasoby majątkowe** o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych.

- W rozumieniu definicji kontrola aktywów oznacza kontrolę ekonomiczną. Nie jest zatem wymagane prawo własności czy współwłasności zasobów majątkowych, aby mogły być one uznane za aktywa jednostki. **Istotne jest natomiast, aby jednostce przypadały wszelkie korzyści ekonomiczne wynikające z danego aktywu.** Przykładem może tutaj posłużyć umowa leasingu finansowego, gdzie finansujący zachowuje prawo własności, ale gdzie ryzyko i wszelkie korzyści ekonomiczne związane z kontrolowanym aktywem przypadają korzystającemu.

KORZYŚCI EKONOMICZNE

Przyszłe korzyści ekonomiczne zawarte w definicji aktywów to potencjał, pośredniego lub bezpośredniego przyczynienia się do wpływów środków pieniężnych i ich ekwiwalentów do jednostki. Przyszłe korzyści ekonomiczne zawarte w składniku aktywów jednostka może otrzymać w rozmaitej formie. Na przykład składnik aktywów może być:

1) **użytkowany pojedynczo lub w połączeniu z innymi aktywami przy wytwarzaniu przez jednostkę produktów lub usług przeznaczonych na sprzedaż;**
2) **zamieniony na inne aktywa;**
3) **wykorzystany do uregulowania zobowiązań;**
4) **rozdzielony pomiędzy właścicieli jednostki.**

Aktywa (składniki majątkowe zawierające ekonomiczne korzyści) mogą przybierać formę rzeczowych składników majątku trwałego jak i formę wartości niematerialnych i prawnych bądź aktywów finansowych. **Wartość przyszłych korzyści, jakie jednostka otrzyma w przyszłości, musi być możliwa do ustalenia w sposób wiarygodny.**

AKTYWA TRWAŁE – ART. 3 UST. 1 PKT 13 U.R.

AKTYWA TRWAŁE to aktywa jednostki, które nie są zaliczane do aktywów obrotowych.

- Aktywa trwałe zostały w ustawie zdefiniowane jako aktywa inne niż aktywa obrotowe. W przypadku przekwalifikowania inwestycji z aktywów trwałych na aktywa obrotowe w niektórych przypadkach na jednostce ciąży obowiązek dokonania przeceny aktywów.

AKTYWA TRWAŁE

- WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE
- ŚRODKI TRWAŁE
- INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE
- NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE
- DŁUGOTERMINOWE ROZLICZENIE MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE – ART. 3 UST. 1 PKT 14 U.R.

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE to, z zastrzeżeniem pkt 17, **nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki,** a w szczególności:

- **a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,**
- **b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,**
- **c) *know-how*.**

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych.

KNOW-HOW

Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 316/2014 z dnia 21 marca 2014 r. w sprawie stosowania art. 101 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do kategorii porozumień o transferze technologii.

- KNOW-HOW oznacza pakiet informacji praktycznych, wynikających z doświadczenia i badań, które są:

1. niejawne, czyli nie są powszechnie znane lub łatwo dostępne;
2. istotne, czyli ważne i użyteczne z punktu widzenia wytwarzania produktów objętych umową; oraz
3. zidentyfikowane, czyli opisane w wystarczająco zrozumiały sposób, aby można było sprawdzić, czy spełniają kryteria niejawności i istotności.

ŚRODKI TRWAŁE – ART. 3 UST. 1 PKT 15 U.R.

ŚRODKI TRWAŁE to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności:

- **nieruchomości** - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- **maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,**
- **ulepszenia w obcych środkach trwałych,**
- **inwentarz żywy.**

Środki trwałe oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4.

INWESTYCJE – ART. 3 UST. 1 PKT 15 U.R.

- **INWESTYCJE** to aktywa posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia z nich korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, uzyskania przychodów w formie odsetek, dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, a w szczególności aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia tych korzyści. W przypadku zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji przez inwestycje rozumie się lokaty.

AKTYWA OBROTOWE – ART. 3 UST. 1 PKT 18 U.R.

AKTYWA OBROTOWE to tę część aktywów jednostki, które w przypadku:

- **aktywów rzeczowych,** o których mowa w pkt 19 - **są przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,**
- **aktywów finansowych,** o których mowa w pkt 24 - **są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia, albo stanowią aktywa pieniężne,**
- **należności krótkoterminowych - obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,**
- **rozliczeń międzyokresowych - trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.**

AKTYWA OBROTOWE

- **RZECZOWY MAJĄTEK OBROTOWY** (ZAPASY)
- **NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE**
- **INWESTYCJE KRÓTKOTERMINOWE**

RZECZOWE AKTYWA OBROTOWE – ART. 3 UST. 1 PKT 19 U.R.

RZECZOWE AKTYWA OBRTOTOWE to **materiały nabyte w celu zużycia na własne potrzeby, wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (wyroby i usługi) zdatne do sprzedaży lub w toku produkcji, półprodukty oraz towary nabyte w celu odprzedaży w stanie nieprzetworzonym.**

AKTYWA WG RODZAJÓW

AKTYWA RZECZOWE	AKTYWA FINANSOWE ART. 3 UST. 1 PKT 24 U.R.	AKTYWA NIEMATRIALNE I PRAWNE
ŚRODKI TRWAŁE + RZECZOWE AKTYWA OBROTOWE	• **aktywa pieniężne,** • **instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki,** • **wynikające z kontraktu prawo do otrzymania aktywów pieniężnych lub prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach.**	Nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki: **a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,** **b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,** **c) *know-how*.**

AKTYWA FINANSOWE – ART. 3 UST. 1 PKT 24 U.R.

ART. 3 UST. 1 PKT 25 U.R.

AKTYWA PIENIĘŻNE to aktywa w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz. Do aktywów pieniężnych zalicza się również inne aktywa finansowe, w tym w szczególności naliczone odsetki od aktywów finansowych. Jeżeli aktywa te są płatne lub wymagalne w ciągu 3 miesięcy od dnia ich otrzymania, wystawienia, nabycia lub założenia (lokaty), to na potrzeby rachunku przepływów pieniężnych zalicza się je do środków pieniężnych, chyba że ujmuje się je w przepływach z działalności inwestycyjnej (lokacyjnej).

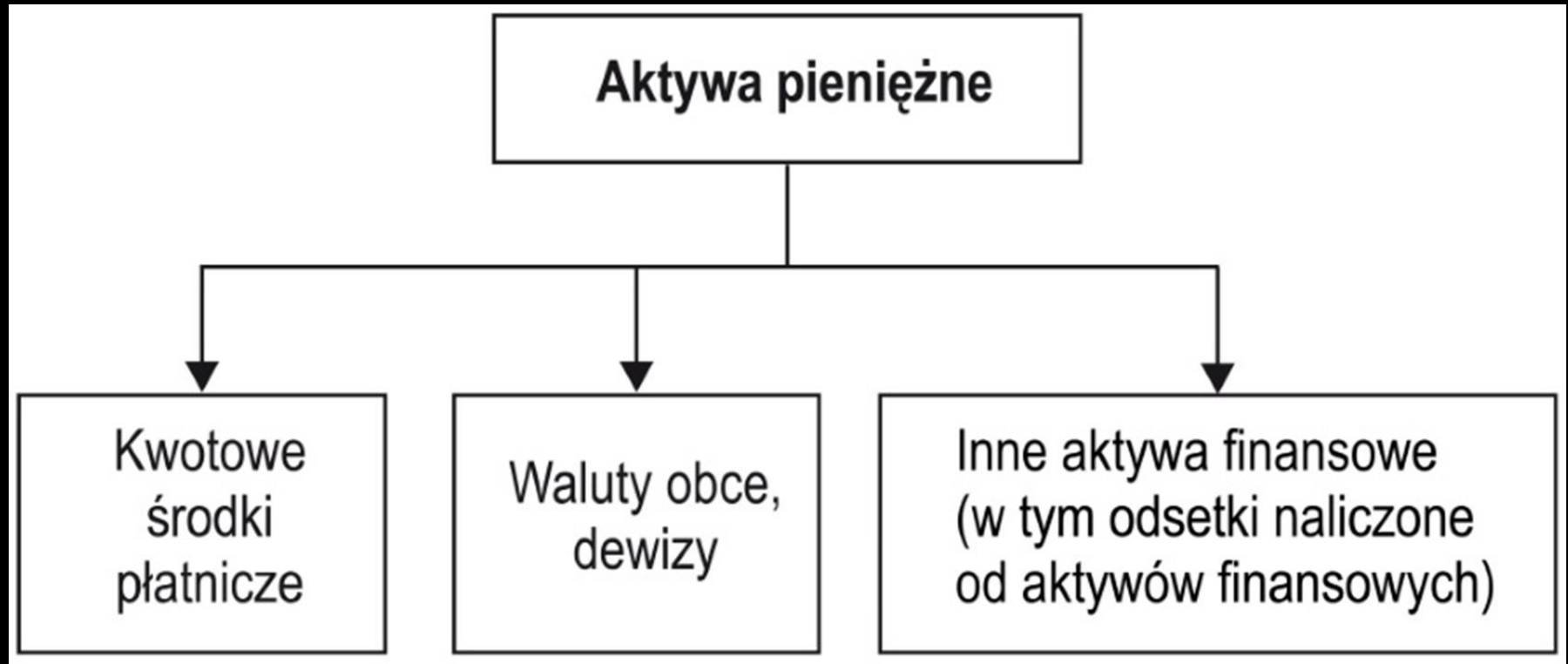

ART. 3 UST. 1 PKT 26 U.R.

INSTRUMENTY KAPITAŁOWE to kontrakty, z których wynika prawo do majątku jednostki, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wszystkich wierzycieli, a także zobowiązanie się jednostki do wyemitowania lub dostarczenia własnych instrumentów kapitałowych, a w szczególności udziały, opcje na akcje własne lub warranty.

PASYWA

- KAPITAŁ WŁASNY
- ZOBOWIĄZANIA
- REZERWY

ART. 3 UST. 1 PKT 20 U.R.

ZOBOWIĄZANIA to wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki.

Zasadniczą cechą zobowiązania jest to, że na jednostce ciąży aktualny obowiązek. Aby można było takie zobowiązanie ująć w bilansie, ustawa wymaga ponadto, aby dłużnik był w stanie wycenić wielkość zobowiązania w sposób wiarygodny oraz aby uwolnienie jednostki z tego obowiązku wiązało się z ubytkiem już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki. Ciążący na jednostce obowiązek może wynikać z mocy prawa (np. z tytułu zawartej umowy) lub wynikać z obowiązujących zwyczajów lub praktyki gospodarczej.

ART. 3 UST. 1 PKT 21 U.R.

REZERWY to zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne.

Ustawa o rachunkowości w ostatnich latach znacznie zawęziła zakres możliwości tworzenia rezerw. Za rezerwy należy wyłącznie uznać zobowiązania, w przypadku których występuje niepewność, co do kwoty zobowiązania lub terminu poniesienia wydatku. Nie jest więc dozwolone tworzenie rezerw, jeżeli na jednostce nie ciąży aktualne zobowiązanie prawne lub zwyczajowe lub jeżeli jednostka nie jest w stanie oszacować zobowiązania w sposób wiarygodny.

WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORCY

ART. 3 UST. 1 PKT 30 U.R.

PRZYCHODY I ZYSKI to **uprawdopodobnione powstanie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych**, o wiarygodnie określonej wartości, **w formie zwiększenia wartości aktywów, albo zmniejszenia wartości zobowiązań**, które doprowadzą do **wzrostu** kapitału własnego lub zmniejszenia jego niedoboru w inny sposób niż wniesienie środków przez udziałowców lub właścicieli.

ART. 3 UST. 1 PKT 31 U.R

KOSZTY I STRATY to **uprawdopodobnione zmniejszenia w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych**, o wiarygodnie określonej wartości, **w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw**, które doprowadzą do **zmniejszenia** kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli.

WYNIK FINANSOWY

- Informuje o zmianie (wzroście lub zmniejszeniu) kapitału własnego przedsiębiorcy w danym okresie;
- Stanowi miernik efektywności gospodarowania przedsiębiorcy jest wyrażany w jednostkach pieniężnych, jako różnica między przychodami podmiotu i jego kosztami;
- Może być dodatni (ZYSK) lub ujemny (STRATA).

ART. 4 UST. 1 U.R.

Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy.

WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI PRZEDSIĘBIORCY

- RENTOWNOŚĆ AKTYWÓW – *RETURN ON ASSETS* – **ROA**
- RENTOWNOŚĆ KAPITAŁU WŁASNEO – *RETURN ON EQUITY* – **ROE**
- WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW – *COST TO INCOME RARIO* – **C/I**

RENTOWNOŚĆ AKTYWÓW – *RETURN ON ASSETS* – ROA

- **ZALEŻNOŚĆ MIĘDZY WYNIKIEM FINANSOWYM A MIENIEM PRZEDSIĘBIORCY - ZDOLNOŚĆ AKTYWÓW DO GENEROWANIA ZYSKÓW**
- UKAZUJE EFEKTYWNOŚĆ ZARZĄDZANIA MIENIEM PRZEDSIĘBIORCY

RENTOWNOŚĆ KAPITAŁU WŁASNEO – *RETURN ON EQUITY* – ROE

- ZDOLNOŚĆ ZAANGAŻOWANYCH FUNDUSZY WŁASNYCH DO GENEROWANIA ZYSKÓW

WSKAŹNIK POZIOMU KOSZTÓW – *COST TO INCOME RARIO* – C/I

- ILORAZ KOSZTÓW DO PRZYCHODÓW